N° [illegible]43. 1856.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Donderdag 27 November.

Deze courant verschijnt des dingsdags, donderdags en zaturdags. Binnen deze gemeente en Vlissingen geschiedt de uitgave den avond te voren ten 8 ure.
De abonnementsprijs per drie maanden is ƒ 3, franco per post ƒ 3,40.
De inzending van advertentien kan geschieden tot tien ure des morgens, op den dag der uitgave.

De prijs van gewone advertentien is 22 cent per regel; van huwelijks, geboorte of doodbekendmakingen enz., van één tot zes regels ƒ 1,50, voor elken regel daarboven 22 cent.
Buitengewoon groote letters worden berekend naar de plaats die zij innemen.
Voor elke plaatsing moet 35 cent voor zegel worden betaald. De betaling geschiedt kontant.

Editie van woensdag avond 8 ure.

[illegible]
VAN HET RIJKSBESTUUR, PROVINCIËN EN GEMEENTEBESTUREN.

Bekendmaking.

De burgemeester en wethouders van Veere maken bij deze bekend, dat op zaturdag den 29 november aanstaande, des middags ten 12 ure, ten raadhuize in het openbaar zal plaats hebben de jaarlijksche uitloting der achterstallige loopende schulden derzelve gemeente.

Veere, den 7 november 1856.

De burgemeester en wethouders voornoemd,
F. B. FOCK, burgemeester.
[illegible] VAN DEN HEUVEL, secretaris

Binnenlandsche tijdingen.

Middelburg 26 november.

In de zitting van den gemeenteraad van heden is benoemd tot gemeente-vroedvrouw Johanna Otto.

[illegible] van de commissie van beheer [illegible] na het overlijden van [illegible] te splitsen [illegible] voor phy-[illegible] [illegible] de [illegible]ler, voor de [illegible] volgende zitting.

Van de Vereeniging [illegible] armen ingekomen zijnde een voorstel om de [illegible] nieuwjaarsdag zoo veel doenlijk te weren en te vervangen door een uitdeeling van voedsel en brandstoffen, is met 11 tegen 4 stemmen besloten burgemeester en wethouders op te dragen aan die Vereeniging mede te deelen, dat de gemeenteraad met bijzonder welgevallen van de voorgestelde maatregelen kennis nam en die zoo veel doenlijk zal ondersteunen.

☛ De botermarkt zal even als de appelmarkt, met het jaar 1857 op de Heerenbeurs worden gehouden.

(Nader verslag in ons volgend no.)

De op maandag jl. alhier gehouden collecte aan de huizen der ledematen van de nederduitsch hervormde gemeente, ten behoeve hunner diaconie, heeft opgebragt eene som van ruim f 2630, behoudens eenige giften die nader aan de diaconie zullen worden ter hand gesteld. De collecte, ten vorigen jare gehouden, had toen bedragen ruim f 4500, —.

Men leest in de Nieuwe rotterdamsche courant:

De ambtenaren van den burgerlijken stand in het arrondissement Goes hebben van den officier van justitie aldaar eene aanschrijving ontvangen, vermeldende, dat het aan den minister van justitie ter oore gebleken zijn, dat er somtijds hier te lande huwelijken worden gesloten tusschen Nederlanders, of tusschen een Nederlander en eene vreemde vrouw, of omgekeerd, in de woning van en door den een of anderen vreemden gezant, in dit rijk residerende, en dat zulke huwelijken door sommige ambtenaren van den burgerlijken stand als regtsgeldig zijn beschouwd; zoodat die zoogenoemde huwelijksacten door hen op grond van art. 139 burgerlijk wetboek in de loopende huwelijksregisters zijn ingeschreven.

De officier voormeld meent te moeten wijzen op deze grove dwaling, aangezien art. 131 en volgende burgerlijk wetboek duidelijk zegt, dat geen huwelijk in Nederland mag voltrokken worden dan door den bevoegden ambtenaar van den burgerlijken stand, en dat bij art. 138 en 139 burgerlijk wetboek die huwelijken worden bedoeld, die werkelijk en niet bij fictie, in een vreemd land zijn voltrokken.

Ten slotte wordt deze zaak onder de gestadige aandacht der ambtenaren van den burgerlijken stand gebragt, bij de beoordeeling van hun geproduceerd wordende huwelijks-acten.

Naar men verneemt zal aan het postwezen met het nieuwe jaar meer uitbreiding worden gegeven, en ook eene groote bevordering in het [illegible].

Benoemingen en besluiten.

Bij koninklijk besluit van 11 dezer, is aan mr. C. W. A. baron van Haersolte van den Doorn, gewezen regter in de arrondissements-regtbank te Zwolle, ten laste van den staat een pensioen verleend, ten bedrage van f 1066 's jaars.

— Z. M. heeft bij besluit van den 19 dezer goedgevonden te benoemen bij het wapen der artillerie tot generaal-majoor den kolonel jhr. C. D. P. Singendonck, inspecteur van het wapen.

— Z. M. heeft bij besluit van den 17 dezer goedgevonden den kolonel T. G. T. W. baron de Constant Rebecque, alsmede den luit.-kol. H. F. Kock, beiden van den grooten staf, hoogstdeszelfs adjud., op pensioen te stellen, en het bedrag dier pensioenen, vast te stellen, voor den kol. baron de Constant Rebecque op f 1500, en voor den luit.-kol. Kock op f 1300; hebbende het Z. M. al verder behaagd de beide benoemde hoofd-offic. te benoemen tot hoogstdeszelfs adjud. in buitengewone dienst.

— Z. M. heeft bij onderscheiden dezer dagen genomen besluiten goedgevonden: te benoemen tot hoogstdeszelfs adjud. den 1ste. luit. J. M. baron van Tuijll van Serooskerke, van het 3de regem. drag., tot dus verre ordonn.-offic. bij Z.M., uit welke betrekking hij eervol wordt ontslagen, met bepaling dat hij tevens zal overgaan bij den grooten staf; bij het wapen der inf., bij het 1ste regem., tot 2de luit., de serganten E. C. Tonnet, van het instruct.-bataill., en C. C. Kloosterhuijzen, van het regem. grenad. en jag.; bij het 2de regem., tot 2de luit., den serg. J. G. van Gendt, van het 4de regem. inf.; bij het 3de regem. tot 2de luit., de serganten J. B. Schoehuizen, van het instruct.-bataill. en W. H. Rijnders, van het 1ste regem. inf.; bij het 4de regem., tot 2de luit. de serganten A. S. J. van Kesteren, van het 3de regem. inf., en J. G. Vorstman, van het regem. grenad. en jag.; bij het 5de regem., tot 2de luit. de serganten K. R. A. Abbink, van het instruct.-bataillon, en W. H. van de Pol, van het 7de regem. inf.; bij het 6de regem., tot 2de luit. den serg. F. M. Avenarius, van het instruct.-bataill.; bij het 7de regem., tot 2de luit. de serganten C. H. van Deden van Driesberg, van het instruct.-bataill., en P. F. T. La Fors, van het 4de regem. inf.; bij het 8ste regem., tot 2de luit. de sergeanten J. W. E. Schadee van der Does, van het instruct.-bataill., en P. J. Kuipers, van het 1ste regem. inf.; bij het wapen der kavallerie: tot gen.-maj. en kommand. der 2de brigade kav., den kol. F. C. H. baron van Utenhove, van het wapen, dezer dagen uit Oost-Indie hier te lande aangekomen; bij het 2de regem. drag., tot 1ste luit., den 2de luit. L. A. Greve, van het korps; bij het 3de regem. drag., tot 2de luit., den wachtm. J. A. van der Mast, van de koninklijke akademie voor de zee- en landmagt; bij het wapen der inf. van het leger in Oost-Indie: tot 2de luit. den sergeant J. N. Maquiné, van het 1ste regem. inf. en 2. in zijne rang over te plaatsen bij den grooten staf, Zr. Ms. adjud. in gewone dienst den kapit. A. E. Mansfeldt, van het 8ste regem. inf., waarbij hij tot dusverre als gedetacheerd werd gevoerd.

Kerk- en schoolnieuws.

Te Zoutelande is eenparig tot herder en leeraar beroepen, de candidaat tot de heilige dienst J. C. Simon Thomas, uit een drietal, waarop met hem geplaatst waren de predikant J. Rijsdijk Takens Lambrechts, te Westkapelle, en de candidaat J. H. Bergheze Az.

Marine en leger.

Volgens particulier berigt uit Smyrna van den 8 dezer was Zr. Ms. fregat Doggersbank, onder bevel van den kapitein ter zee A. baron Collot d'Escury, daags te voren van het Nieuwediep aldaar ter reede gekomen. Aan boord was alles volkomen wel. Men was den 6 october van Malta gezeild en had onophoudelijk met tegenwind en stilte te kampen gehad.

Afloop van verkoopingen.

Serooskerke, den 26 dezer.

Een huis, schuurtje, erf en tuin, staande en gelegen in de Noordstraat te Domburg. Verkocht voor f 300,25.

Burgerlijke stand.

Middelburg.

Eerste huwelijks afkondiging den 23 november: J. Luijx, jm. 26 j. met M. M. Drieel, jd. 31 j. J. Wouten, jm. 24 j. met J. Klaassen, jd. 22 j. H. Jongepier, weduwn. 64 j. met M. de Nooijer, weduwe 55 j. P. Poppe, weduwn. 30 j. met C. M. la Maere, weduwe 29 j.

Vlissingen, van 15 tot 22 november.

Gehuwd: J. Herman, jm. 28 j. met A. van der Kuyl, jd. 25 j. M. van Zutphen, jm. 31 j. met F. J. Elderviel, jd. 24 j. J. S. de Bie, jm. 31 j. met M. C. Bahmakers, jd. 31 j.

Bevallen: M. A. Rijnbout geb. Nieuhuis, d. A. de Kok geb. Wannenhoven, z. M. H. van Hecke geb. Boogaarts, z. J. M. Harting geb. Andriessen, z. A. E. Verhage geb. Mallet, d.

Overleden: A. C. Dons, vrouw van J. van Son Kloprogge, 40 j. C. Tabbernée, d. 3 j. L. G. T. Creutzberg, man van W. S. C. Kooten, 49 j. J. van Reusel, wed. van C. F. Roberts, 56 j.

Goes, van 15 tot 22 november.

Gehuwd: A. Mulder, jm. 26 j. met J. Blommers, jd. 28 j. M. Sterk, jm. 27 j. met A. van Meegdenburg, jd. 28 j.

Bevallen: A. P. Baks geb. Willemse, z. G. Boer geb. v. d. Bos, z. C. Gerritse geb. de Laat, d. M. Hartman geb. Wijnands, d. J. C. Kraeht geb. Barbier, tweel. d. (1 levenl.) G. Elsman geb. Meijler, z. A. C. van Aken geb. van der Jagt, z.

Overleden: C. J. Doornebos, vrouw van J. Veele, 39 j. E. Lankester, d. 2 j. S. A. Gellink, d. 18 m.

Zierikzee, van 15 tot 22 november.

Gehuwd: L. Eijke, weduwn. 34 j. met F. Lindon, jd. 27 j. P. de Heer, jm. 25 j. met J. Bakker, jd. 35 j. T. van Aken, jm. 29 j. met J. C. Zegers, jd. 29 j.

Bevallen: J. A. Olree geb. Versteeg, z. J. C. Stammen geb. Vos, z. J. Horrevoets geb. Vos, tweel. d. (1 levenloos.)

Overleden: M. J. Kaan, d. 5 m. A. Reijnhoudt, vrouw van A. Berkhoudt, 27 j.

Hulst, van 1 tot 15 november.

Bevallen: C. S. Burm geb. de Wolf, z.

Overleden: J. F. Servaes, weduwn. van P. Coppens, 76 j. A. J. van Giesen, z. 4 w. C. Castermans, vrouw van E. A. Stoop, 58 j. P. E. de Graaf, d. 3 j. A. Boogaert, jd. 27 j.

Staten-generaal.

Tweede kamer. — Zitting van 24 november.

Aan de orde van den dag is de voortzetting der algemeene beraadslagingen over de begrootingswetten voor 1857.

De heer van Bosse beantwoordt de rede van den heer Foreest. De aanval van dien heer was drieledig. Hij bestreed het liberalisme op godsdienstig, op staatkundig en op economisch terrein. De eerste aanval is bepaaldelijk geschied met het oog op de wet van het onderwijs. Spreker zal daarover het stilzwijgen bewaren en wil de behandeling van dit punt aan anderen overlaten, maar hij moet ten deze toch eene vraag doen. De heer van Foreest had hoog opgegeven van de verdraagzaamheid der anti-revolutionaire partij, maar nu vraagt spreker of dat lid vergeten heeft, dat het liberalisme de vrijheid van godsdienst erkent als een natuurlijk regt, en dat de anti revolutionaire partij, daarentegen, dit doet als eene gunst, als eene concessie. Wat nu den aanval betreft op politiek terrein, heeft de heer van Foreest gezegd, dat de anti-revolutionaire beginselen zijn het protest tegen de revolutie van 1789. Doch is de heer van Foreest vergeten dat die revolutie aan de protestanten in Frankrijk gelijkstelling gaf, gelijk die hier te lande aan de roomsch katholieken werd toegekend.

In de derde plaats was de aanval van den heer van Foreest gedaan op economisch terrein. Tot de begrooting zelve overgaande, voert de spreker eenige beschouwingen over de uitgaven, zich voorstellende ter gelegener tijd over de middelen te handelen. Hij komt inzonderheid op tegen de buitengewone verhooging dier uitgaven, zonder dat de middelen daartegen genoegzaam opwegen, terwijl hij betreurt dat er bij de regering nog geen plan bestaat tot herziening van ons belastingstelsel. Spreker verklaart, dat hij de verwerping van de begrooting, om redenen daar buiten gelegen, als een uiterst noodmiddel beschouwt, hij zal de begrooting naar haren inhoud beoordeelen.

De heer Thorbecke zegt, dat de nu gehouden redevoeringen het meest zullen bijdragen, om het ministerie te doen verklaren welke politiek het zal volgen. De vragen in § 1 van het verslag der kamer over hoofdstuk I voorkomende, zijn niet van spreker afkomstig; zijne gedachte was om af te wachten de handelingen van het ministerie. Spreker verklaart geen bijzonderen vriend van programmata te zijn.

Nu het ministerie echter, volgens de memorie van beantwoording meerdere inlichtingen wenscht te geven, zoo zullen deze ophelderingen spreker aangenaam zijn.

Het komt spreker voor, dat de regering de behoefte aan over eenstemming met de wetgevende magt, eenigzins schijnt te willen beperken.

Spreker meent nu nog eene bepaalde vraag te moeten doen, betrekkelijk Luxemburg. Het komt hem niet in den zin wat daar gebeurt is te beoordeelen, of om dit ministerie daarvoor verantwoordelijk te stellen, maar hij meent de vraag te moeten doen, voor zoo ver ons land daarbij betrokken kan zijn. Intus-

schen kan hij daarbij de uiting van een levendig gevoel niet onderdrukken. Het doet hem namelijk leed dat de naam van een der luisterrijkste huizen van ons werelddeel, dat zoo hoog geklommen is door de verdediging van de vrijheid, waarvan de glans toe- of afnam met zijne kracht, om die edele zaak te bevorderen, het doet hem leed, zegt hij, dat die naam in de gebeurtenissen is betrokken. Hij laat de redenen in het midden, welke tot het doen van het voorstel in Luxemburg hebben aanleiding gegeven, maar hij doet opmerken, dat daar verandering wordt voorgesteld van artikelen, die geheel overeenstemmen met eenige, welke in onze grondwet worden aangetroffen, en dan meent hij te moeten vragen, welken indruk moet dat maken met betrekking tot Limburg?

Hierna voert het woord de minister van financien. Z. exc. beantwoordt de aanmerkingen van den heer van Bosse, voor zoo ver het financieel punt betreft, en verdedigt verder het gouvernement tegen de beschuldigingen van den heer Thorbecke.

De minister van binnenlandsche zaken betoogt dat het ministerie niet geroepen was om den wensch der petitionarissen te voldoen doch wel om hunne bezorgdheid weg te nemen. Z. exc. zal zich niet op het veld der discussie laten brengen omtrent de middelen welke daartoe zullen strekken.

De minister van buitenlandsche zaken verlangt eenige oogenblikken het woord, om op de vraag, door den heer Thorbecke omtrent Luxemburg gedaan, te antwoorden. Z. exc. zegt, dat het voorzeker het hoofd van den staat het eerst leed zal gedaan hebben, dat hij door de omstandigheden en door de pressie van den duitschen bond genoodzaakt is geworden tot de maatregelen welke men op het oog heeft.

De minister van justitie zegt, dat de aanvallen van de heeren Groen van Prinsterer en Thorbecke, welke vier uren geduurd hebben, in geen half uur kunnen beantwoord worden, waarom zijne exc. voorstelt de discussie te verdagen tot den volgenden dag.

De voorzitter meent dat er nog tijd genoeg is om met die rede een aanvang te maken. De kamer vereenigt zich echter met eene motie van den heer van Hoëvell, om de zitting tot morgen te verdagen.

Buitenlandsche tijdingen.

Engeland.

Londen 22 november. Blijkens eene mededeeling in The globe heeft het gouvernement eene overeenkomst gesloten met de maatschappij voor het daarstellen eener telegrafische verbinding tusschen Noord-Amerika en Engeland. Zij zal door schepen van de britsche marine zoo veel mogelijk bijgestaan worden in het werk der peilingen en in het uitbrengen van den kabel, waarin den telegraafdraad besloten wordt. Het gouvernement zal aan de maatschappij, voor het overbrengen zijner berigten, eene vaste som van 14,000 p. st. jaarlijks betalen, tot den tijd toe waarop zij aan hare aandeelhouders een dividend van 6 pct. zal kunnen uitkeeren; dan zal de jaarlijksche uitkeering tot 10,000 p. st. verminderd worden en tot dat bedrag nog 25 jaren voortduren.

— Het gerucht dat lord J. Russell, na tot het pairschap verheven te zijn, weder in het ministerie komen zal, windt veld.

Duitschland.

Frankfort 22 november. In eene der jongste zittingen van de militaire commissie uit de bondsvergadering, heeft die commissie op het aan haar oordeel onderworpen voorstel tot het bouwen van eene brug voor de bondsvesting Mainz geadviseerd, dat aan dat plan geen gevolg moet worden gegeven, omdat die brug „ de militaire operatien zou kunnen belemmeren, ingeval van oorlog met Frankrijk."

— De bondsraad heeft geweigerd toe te geven aan het verlangen van Pruissen om de gevangenen van Neuchatel vooraf onvoorwaardelijk vrij te laten; hij heeft zich bereid verklaard om te onderhandelen en verwacht van wege de bondsvergadering zoodanige openingen, op eene wijze als waarop hij als nabuur meent aanspraak te kunnen maken. Het regt moet zijn vrijen loop hebben. Er is bevel gegeven tot het uitrusten van troepen.

— Volgens berigt uit St. Petersburg van 21 dezer is, de gemalin van des keizers tweeden broeder, den grootvorst Nicolaas, geboren prinses van Oldenburg, van een zoon bevallen, en heeft de keizer den eersten adjudant des sultans, Mahmud-pacha, de ridderorde van den Witten adelaar geschonken. De roemrijk bekende vorst Woronzow, die vroeger het opperbevel in Kaukasus voerde, is den 18 dezer te Odessa overleden.

— Het zoo veel besproken handelsverdrag tusschen Rusland en Napels blijkt nu alleen de regeling van zekere scheepsvaartregten ten doel te hebben.

Frankrijk.

Parijs 22 november. Niettegenstaande officiële bladen bij herhaling de verzekering geven dat het anglo-fransch verbond volstrekt niet is geschokt en dat tusschen de beide kabinetten de beste verstandhouding heerscht, vernemt men van goederhand dat het verschil van meening tusschen de beide regeringen over onderscheidene punten blijft aanhouden, en dat de alliantie op dezen oogenblik alles behalve zoo hecht en vast is als gedurende den oorlog in de Krim en bij het teekenen van den vrede.

— Uit eene mededeeling in La patrie blijkt, dat het napelsche gezantschap dezer dagen deze stad verlaat en dat de door hetzelve vertegenwoordigde belangen gedurende zijne afwezigheid aan het pruissische gezantschap opgedragen zijn.

Het wordt als een veel beduidende omstandigheid aangemerkt, dat het napelsche gouvernement, bij zijne vriendschappenbreuk met de westersche mogendheden zich tot Pruissen gewend heeft met het verzoek om te Parijs de belangen der napelsche onderdanen te behartigen, en dat dit verzoek ingewilligd is.

Belgie.

In de zittingen der kamer van volksvertegenwoordigers van den 21 en 22 dezer is bij de behandeling van het antwoordadres eene warme discussie over de vrijheid van het hooger onderwijs of, juister gezegd, over de vrijheid der door den staat aangestelde hoogleeraren, gevoerd, welke de denkwijze der verschillende partijen over dat punt in helder licht heeft gesteld.

— Men acht het zeker, dat de zinsneden van het ontwerp-adres betrekkelijk het onderwijs met eene niet geringe meerderheid zullen aangenomen worden.

Luxemburg.

Toen de kamer der afgevaardigden van Luxemburg den 19 dezer hare zittingen hervatte, die den 23 october geschorst waren, na de gedane verklaring dat de regering het vertrouwen der kamer niet meer bezat en de tegenverklaring van den presidentminister Simons dat het kabinet niet af zou treden, hebben de ministers zich dan ook werkelijk op genoemden dag weder in de kamer vertoond, hetwelk van den kant der uiterste oppositie aanleiding tot het voorstellen van eene nieuwe verdaging gaf, waardoor alle betrekking met het tegenwoordig kabinet voor goed zou zijn afgebroken, weshalve de meerderheid, die echter slechts zeer gering was, niet zoo ver gaan wilde, en het voorstel met 25 tegen 24 stemmen verworpen werd. Maar in de zitting van gisteren bleven de leden der oppositie afwezig hetwelk veroorzaakte dat geen voldoend aantal leden tegenwoordig was om geldige besluiten te nemen. Toen heeft de minister Simons, krachtens de volmagt waarmede hij voorzien was, de zitting gesloten verklaard. Intusschen is er geen budget aangenomen en is men zeer benieuwd naar wat nu verder gebeuren zal. Alle bezadigden keuren het eigenwillig gedrag der oppositie ten sterkste af, vooral dewijl ook vele leden der meerderheid voornemens bleven zich tegen de herziening der constitutie te blijven kanten.

— Men schrijft uit Luxemburg nader aan de Nieuwe rotterdamsche courant:

Men is hier na de sluiting der kamer in groote spanning ten aanzien van hetgeen het gouvernement thans doen zal.

Er zijn geene andere middelen overig dan eene ontbinding der kamer of een coup d'état.

Aan dit laatste gelooft niemand. Men houdt het voor onmogelijk, dat onze met plegtigen eede bezworen grondwet, op onwettige wijze ter zijde gesteld kan worden.

Er blijft dus niets overig dan eene ontbinding; maar dan is het zeker dat de liberale partij versterkt terug komt.

Wordt tot de ontbinding besloten, dan zal dit spoedig moeten geschieden, omdat dit jaar ten einde loopt en de budgetten nog bediscussieerd moeten worden, zonder welke wettig geene belastingen kunnen geheven worden; want art. 104 onzer constitutie luidt: „de belastingen ten behoeve van den staat worden jaarlijks in overweging genomen. De wetten, waarbij zij zijn toegestaan, hebben slechts voor een jaar kracht, als zij niet hernieuwd zijn."

Zeetijdingen.

Den 24 dezer is te Antwerpen gearriveerd, het barkschip *de Westkapelle*, gezagvoerder J. M. Rooderkerk Jz., van Londen.

— Het belgische stoomschip *Decathers*, gezagv. J. de Groof, van Hamburg naar Antwerpen bestemd, is eergisteren Vlissingen gepasseerd, heeft veel stormweder doorgestaan, zeilen verloren en eenen geruimen tijd in zee op zijde gelegen.

— Een der vlissingsche nederlandsche loodskotters is ook met belangrijke schade uit zee teruggekomen.

Handelsberigten.

Prijzen van effecten.

Amsterdam 25 november.

NB. Het beursberigt van heden was heden avond ten 7 ure nog niet ontvangen.

Nederland.	Werkelijke schuld	2½ pct.	63
	dito dito	3 „	75
	dito dito	4 „	94½
	Handelmaatschappij	4½ „	136
Rusland.	Oblig. bij Hope & co.	5 „	103½
	dito dito 1828/1829 .	5 „	102
	Certific. dito 1840	4 „	83½
	dito bij Stieglitz	4 „	82¾
	dito dito 1854	5 „	92¾
	Oblig. bij Stieglitz (nieuwe) . .	5 „	94¾
	Certific. van inschrijving	6 „	—
Spanje.	Oblig. nieuwe stukken	1¼ „	22¾
	Binnenlandsche	3 „	36⅛
Oostenrijk.	Oblig. Metalliek	5 „	[illegible]
	dito	2½ „	[illegible]
	dito nieuwe betaalbaar Amst. . . .	5 „	82¾
Belgie.	Certific. bij Rothschild	2½ „	—
Portugal.	Obligatien	3 „	44
Oostenr.	Oblig. nationale	5 pct.	74¾
Spanje.	Crediet		57
Mexico.	Oblig. 1853	3 pct.	20⅜
Grenada.	Oblig. 6 pct. nu	3 pct.	20¼
Venezuela.	Oblig.	4½ pct.	33½
Illinois.	Central		87½

Beurs van Londen, 25 nov. ten 12 ure. Consols 94¼.

Beurs van Weenen, 24 nov. (Slotprijzen.) Metalliek 5 pct. 81¼.

Beurs van Parijs, 25 nov. (Slotprijzen.) 4½ pct. compt —,— 3 pct. 67,95.

Prijzen van coupons en losbare obligatien.

Amsterdam 24 november 1856.

Metalliek f 27,90; Napelsche f —,—; Diverse engelsche in £ f 11,60; Engelsche Russen f 11,60; Fransche f 55,12½; Belgische f 55,60; Pruissische f 34,50; Spaansche piasters f —,—; Spaansche coupons per fr. f —,—; Hamb. Russen f 36,50; Russische in zilveren roebels f 36,62½; Poolsche in fl. f 27,25; Nationale metalliek f —,—; Coupons f —,—.

Ingezonden stukken.

Aan de redactie der Middelburgsche courant!

In het verslag van de zitting der provinciale staten van den 7 dezer, gegeven in de Provinciale zeeuwsche en middelburgsche stads-courant van 9 dezer, no. 291, wordt ten aanzien van het voorstel van heeren gedeputeerde staten, tot wijziging van het tarief der tollen op de bij de provincie in onderhoud zijnde wegen 1), gezegd:

„Tot driemaal (den laatsten [illegible] vergadering) spreekt de heer Matho[illegible]macher tegen het voorstel."

En in dat, geplaa[illegible] 11 dezer, no[illegible] met [illegible] ling[illegible] 500[illegible]550 elle[illegible] mij de [illegible] werden gedeeld[illegible] de grenzen bed[illegible]gem 3,558 ellen, zamen 27,453[illegible] 5½ tol, hetwelk gemiddeld alzoo [illegible] 073[illegible] el voor iederen tol."

Alzoo beide die berigten niet geheel juist zijn, wenschte ik te mogen aanmerken, voor zoo veel betreft het door mij uitgebragte verslag der afdeelingen, dat daarin is opgegeven dat in eene afdeeling vier leden (niet één lid) zich hebben verklaard voor den maatstaf van 5000 ellen; in eene andere eenige leden en in de overblijvende twee leden voor dien van 5,555 ellen. En met betrekking tot het gesprokene, dat ik tweemalen het woord heb gevoerd, en wel de eerste maal om te verklaren „dat ik zoude stemmen tegen het voorstel, op de gronden, in het door mij uitgebragte verslag opgenomen, maar mij te dezer zake in geene discussion zoude begeven, omdat de ondervinding mij had geleerd, dat zich bij de voorstanders van hooge tollen daaromtrent een idée fixe had gevestigd, die ik te vergeefs zou trachten door kracht van redenen te overwinnen. En dat ik tevens van deze gelegenheid wenschte gebruik te maken om aan heeren gedeputeerde staten kenbaar te maken, dat door sommige tolpachters, van arbeiders en andere personen, tol gevorderd wordt voor de wagens en paarden, waarmede vervoerd worden hunne eigene, door hen zelven geteelde aardappelen van de gronden waarop zij zijn gewassen, en zulks dewijl die tolpachters beweren dat de vrijdom van tol, omschreven bij de voorwaarden waarop zij hebben gepacht, alleen betrekking heeft op eigenlijk gezegde landbouwers, bewoners van landhoeven; dat het mij voorkwam dat dit niet anders kan toegeschreven worden dan aan een misverstand, daar toch de bedoeling der hooge regering is: voortbrengselen van veld-, land- of akkerbouw bij hun eerste vervoer van het land, waarop zij zijn gegroeid, van de betaling van tollen vrij te stellen, 2) en dat, zoo dit mogt voortvloeijen uit eenige ondnidelijkheid in de bewoordingen der voorwaarden van verpachting, waaromtrent ik echter niet wilde beslissen, vermits ik mij de juiste bewoordingen van dezelve op dat oogenblik niet konde herinneren, ik wenschte aan heeren gedeputeerde staten in overweging te geven om, bij eene volgende verpachting, te voegen de bewoordingen van 8, letter *n* der

1) Zoo staat aan het hoofd van het voorstel; hetzelve heeft echter alleen betrekking op de provinciale wegen in de voormalige 4de en 5de districten.

2) Het koninklijk besluit van 29 october 1833, staatsblad no. 59, hetwelk ook op de provinciale tollen van toepassing is gemaakt, bepaalt in art. 6: „vrijdom van tol zal worden genoten: c. aan den tolpaal of den tolboom, het naast gelegen bij het gebouw of den grond, van waar vervoerd wordt, de karren, wagens en dieren van landbouwers, welke hunne eigene geteelde voortbrengselen van veld-, land- of akkerbouw vervoeren van en brengen naar hunne eigene of gehuurde gebouwen of gronden." Bij deze bepaling wordt geen onderscheid gemaakt tusschen groote en kleine landbouwers, en dus ook niet tusschen hen die vele bunders en hen die slechts enkele roeden lands bebouwen.

algemeene voorwaarden van verpachting der tollen op de provinciale wegen in de provincie Noordbrabant, dus luidende:

„Van den tol zijn vrij:

„het vervoer van eigene geteelde of gepachte voortbrengselen van veld-, land of akkerbouw, de karren, wagens en dieren waarmede die vruchten voor het eerst gebragt zullen worden naar eigene of gehuurde gebouwen, gronden of andere plaatsen hoegenaamd, wanneer het slechts het eerste vervoer betreft, en om het even of die voertuigen met deze voorwerpen zijn geladen, dan wel of men daarmede, om geladen te worden, ledig henen gaat, of vruchten vervoerd hebbende, ledig terug zal keeren; wordende onder de vruchten van het veld of den akker begrepen alle mogelijke voortbrengselen, wanneer dezelve van daar voor het eerst afgaan en mitsdien de eerste bestemming zullen bereiken;" waardoor alle misverstand zoude worden voorgekomen.

En voorts dat, nadat de heer Mathon ten derde male tegen het voorstel tot wijziging van het tarief der tollen had gesproken, zich daarbij even als vroeger beroepende op de cijfers, vervat in de opgaven van de heeren ingenieurs van den waterstaat, zoo hier als in Belgie, in het verslag aangehaald, en de *juistheid dier cijfers en van de daarop gegronde berekeningen* telkens waren tegengesproken door den heer van Citters, een der leden van gedeputeerde staten, ik ten tweeden male het woord heb gevoerd, ten einde de juistheid en gegrondheid der berekeningen van den heer Mathon te staven en daartoe de voorbedoelde opgaven van de heeren ingenieurs van den waterstaat, *die zich in mijn bezit bevonden en ook nog bevinden*, aan de vergadering heb voorgelezen.

Daar overigens de gronden, opgenomen in het boven vermelde verslag der afdeelingen, waarop ik mij heb beroepen, in de berigten door beide voormelde couranten gegeven, niet zijn medegedeeld, acht ik het niet ondienstig, tot inlichting van het *lezend publiek, dezelve hierbij mede te deelen, luidende zij als* volgt: „dat oorspronkelijk de tollen in de voormalige 4de en 5de districten waren berekend in evenredigheid van een uur gaans of 5,555 ellen lengte wegs, zoo als dit in het onderwerpelijke voorstel van heeren gedeputeerde staten zelve is opgegeven; dat die afstand ook is de oorspronkelijke maatstaf voor de rijkstollen, zoo als dit door heeren gedeputeerde *staten is* erkend in hun voorstel van 28 junij 1852, bijlage *F* tot de notulen van dat jaar; dat men later evenwel tot 5000 ellen schijnt te zijn afgedaald, daar althans, blijkens een schrijven van den heer hoofd-ingenieur in Noordbrabant van 27 junij jl., naar dien maatstaf de provinciale tollen in laatstgenoemde provincie worden geheven en ook de rijkstollen in het voormalige 4de *district* [illegible] komstig zijn geregeld, vermits, vol[illegible] [illegible]enieur van Deventer, te Breskens, [illegible] [illegible]n de haven van Bres[illegible] [illegible] bedraagt 23,900 ell.

[illegible] [illegible]enieur [illegible]

[illegible] 5,553 „

[illegible] 27,453 ell.

waarop [illegible] [illegible]sch grond-gebied 5 geheele [illegible] [illegible]ndgebied een halve tol, he[illegible] [illegible]r iederen tol ongeveer 500[illegible] . . . . . . 4,991 ell.

„dat ook, nemende de lengte van den weg van Breskens naar de grens van de provincie Westvlaanderen, over St. Anna ter Muiden, men, volgens de aangehaalde opgave van den heer ingenieur van Deventer, tot aan den tol no. 4, nabij de voormalige draaibrug, heeft . . . . 16,514 ell.

en van daar tot aan de grens van Westvlaanderen 3,800 „

en mitsdien te zamen . . . . 20,314 ell.

waarop in het geheel zijn geplaatst vier tollen, hetwelk voor ieder is . . . . 5,078$\frac{1}{2}$ ell.

„dat in het naburig Belgie, hetwelk gedurende ruim 15 jaren met ons onder één bestuur is vereenigd geweest, mede de afstand van 5000 ellen tot maatstaf is aangenomen, blijkens de belgische wet van 10 maart 1838; dat, terwijl nu zoo algemeen de lengteafstand van 5000 ellen als maatstaf voor iederen tol is aangenomen, het moeijelijk te begrijpen is hoe heeren gedeputeerde staten op nieuw tot maatstaf hebben kunnen nemen de tolheffing op den weg van Zierikzee naar Zijpe, ter lengte van [illegible] ellen, een weg van beperkte lengte en dus in exceptionelen toestand verkeerende; dat dit te minder begrijpelijk is, dewijl de hooge regering in ons rijk zich voortdurend beijvert om de bezwaren, die op handel en nijverheid drukken, weg te nemen of te verligten en ook overal gelijk stelsel reeds is aangenomen of beginsel ingang te vinden, getuige Engeland, het congres, onlangs [illegible] gehouden [illegible] de nieuwe tarieven voor den in- en uitvoer, welke tegenwoordig bij de fransche en belgische gouvernementen een punt van overweging uitmaakten, en dat op die gronden het wenschelijk te achten was, dat heeren gedeputeerde staten voor de tollen in geschil den maatstaf van 5000 ellen mogten willen aannemen en dien door de geheele provincie van toepassing maken, ten einde niet alleen de voormalige 4de en 5de districten, maar ook de andere deelen der provincie, die door zwaardere tollen gedrukt worden, verligting te verleenen."

Ten slotte en [illegible] zij voorts nog gemeld:

[illegible] rijksweg [illegible] in of omstreeks het jaar 1809 onder het fransche bestuur aangelegd, zich aanvankelijk uitstrekte van de haven van Breskens, over Schoondijke, Oostburg, [illegible] Sint Anna ter Muiden, op tegenwoordig nederlandsch grondgebied, en vervolgens over Westcappelle en Dudzeele, thans belgisch grondgebied, tot in de stad Brugge, hoofdplaats der provincie Westvlaanderen.

Dat de lengte van dien weg is: van de haven van Breskens tot aan de grenzen der provincie Westvlaanderen, zoo als boven blijkt . . . . 20,314 ellen.

en van daar tot op het midden der groote markt te Brugge, blijkens schrijven van den hoofdingenieur in de provincie Westvlaanderen van den 9 dezer . . . . 19,672 „

Dus in het geheel . . . . 39,986 ellen.

Waarop zijn geplaatst: op nederlandsch grondgebied, gelijk wordt gestaafd door de in het verslag aangehaalde opgave van den heer ingenieur van Deventer, 4 tollen en op belgisch grondgebied, blijkens het bovenvermelde schrijven van den heer hoofdingenieur in Westvlaanderen, mede 4 tollen, en dus te zamen 8 tollen, hetwelk geeft voor iederen tol eene lengte van 4998$\frac{1}{4}$ ellen.

En nog dat de zijtak, in 1824 of 1825 aangelegd, loopende van den tolpaal no. 4, nabij de voormalige draaibrug, door de stad Aardenburg tot in het dorp Maldegem, in OostVlaanderen, welke zijtak, oorspronkelijk provinciale weg, thans op het tableau der rijkswegen is opgenomen, lang is: volgens opgave van meergenoemden heer ingenieur van Deventer, van den evengemelden tolpaal no. 4 tot aan de grens der provincie Oostvlaanderen . . . . 7,386 ellen.

en van daar tot in Maldegem, volgens opgave van den heer hoofdingenieur in Oostvlaanderen . . 3,553 „

Derhalve in het geheel . . . . 10,939 ellen.

Waarop oorspronkelijk geplaatst waren twee tollen, als een in de gemeente Eede, thans tol no. 5 en een te Maldegem, aldaar tegenwoordig bekend als tol no. 1, hetwelk geeft voor iedere tol 5,469$\frac{1}{2}$ ellen.

Daar ik er hoogen prijs op stel, dat men juist wete wat door mij in de opgemelde zittingen gesproken en tevens waarop dit was gegrond, veroorloof ik mij de vrijheid u beleefdelijk te verzoeken, dezen, zoo mogelijk, in deszelfs geheel in uw geacht blad te willen opnemen, zijnde door mij gelijk verzoek gedaan aan de redactie der Provinciale zeeuwsche en middelburgsche stadscourant.

Met achting heb ik de eer te zijn

Groede, 21 november 1856. Uw weled. dw. dienaar,

HAMMACHER.

Eenige beschouwingen over den gezondheidstoestand van Nederland, en bijzonder van Middelburg.

De statistiek, met zoo veel zorg en juistheid uit de *aanteekeningen der geboorte- en sterflijsten, in verhouding tot de bevolkingslijsten* opgemaakt, doet zien:

1. Dat in ons vaderland de sterfte der kinderen binnen het jaar na hunne geboorte, nagenoeg 23 op de 100 bedraagt, en dat van de 23 sterfgevallen er omtrent een derde meer in de voorname steden, dan ten platten lande plaats hebben; een verschil dat *voornamelijk toegeschreven wordt aan de zuivere lucht* welke zij ten platten lande meer dan in de steden inademen;

2. Dat van de 1000 kinderen, binnen het jaar na hunne geboorte, sterven in de steden:

Leeuwarden	175	Haarlem	287
Maastricht	196	's Hertogenbosch . . .	289
Nijmegen	197	's Gravenhage	301
Zwolle	201	Utrecht	307
Groningen	211	Amsterdam	324
Deventer	234	Middelburg	333
Breda	222	Rotterdam	352
Arnhem	271	Dordrecht	358
Leyden	276		

In Middelburg sterven dus bijna tweemaal zooveel kinderen eer zij hun eerste levensjaar bereiken, dan te Leeuwarden, 1$\frac{7}{10}$ meer dan te Maastricht en Nijmegen, ruim 1$\frac{3}{5}$ meer dan te Zwolle en Groningen enz. Te Rotterdam en Dordrecht bedraagt de sterfte zelfs nog iets meer dan het dubbel van die te Leeuwarden;

3. Dat de gemiddelde levenstijd bedraagt in de provincie:

	der mannen:		der vrouwen.	
Limburg	40 jaren	44 dagen.	40 jaren	310 dagen.
Gelderland	39 „	281 „	41 „	347 „
Friesland	39 „	193 „	41 „	347 „
Drenthe	38 „	303 „	39 „	339 „
Noordbrabant . . .	38 „	266 „	40 „	157 „
Overijssel	38 „	219 „	39 „	256 „
Groningen	38 „	33 „	40 „	347 „
Utrecht	29 „	285 „	32 „	153 „
Noordholland . . .	27 „	219 „	32 „	77 „
Zeeland	26 „	274 „	29 „	193 „
Zuidholland	25 „	237 „	29 „	241 „

Hieruit blijkt:

a. dat de levensduur der inwoners van de zeven eerstgenoemde provincien aanmerkelijk langer is dan van de vier laatste, en dat de provincie Utrecht geenszins voor zóó gezond moet gehouden worden als men hier algemeen gelooft, hetwelk ook bevestigd wordt, wat de stad Utrecht zelve betreft, door de grootere sterfte der kinderen beneden het jaar, dan in vele andere hier boven ad 2. genoemde steden; en

b. dat Zeeland zelfs onder de vier ongezondste provincien, nog zeer ongunstig afsteekt, zoo dat het vrouwelijk geslacht aldaar, hoezeer over het algemeen een langer leven dan dat der mannen genietende, nogtans van al de vrouwen in ons geheele koningrijk, het jongste sterven, en dat wat het mannelijk geslacht in Zeeland aangaat, de levensduur 13$\frac{1}{2}$ jaren, of $\frac{1}{3}$ minder is dan die in Limburg, nagenoeg 13 jaren korter dan in Gelderland en Friesland, 12 jaren korter dan in Drenthe en Noordbrabant, bijna 12 jaren korter dan in Overijssel en 11$\frac{1}{2}$ jaren korter dan in Groningen, enz.

Indien men dit onderzoek omtrent Middelburg voortzette, dan zou men ongetwijfeld tot een nog ongunstiger slotsom voor die stad komen, zoodanig dat hare inwoners niet eens het 2/3 der levensjaren bereiken van die in Limburg, Gelderland en Friesland, en het verschil met al de zoo even genoemde provincien nog grooter is dan daarbij is opgegeven. Wij gelooven zelfs, dat als men het getal slagtoffers der cholera te Rotterdam en Dordrecht van de sterflijsten dier steden aftrekt, (als zijnde die ziekte toch als buitengewoon te beschouwen), het alsdan vermoedelijk zou blijken, dat Middelburg als de allerongezondste stad van geheel Nederland moet worden genoemd; waarin, als gevolgen dier ongezondheid, de inwoners over het algemeen, vooral onder den minderen stand, den allerkortsten en wel een zeer kortstondigen levensduur genieten.

Van waar [illegible] allertreurigste toestand van Zeelands hoofdplaats?

I. Is de stad dan zoo laag gelegen, dat zij zich in eene soort van poel of moerassig terrein bevindt, of is haar dampkring zoo vochtig, koud en ongezond?

II. Wonen hare inwoners in kelders, of in holen beneden den grond, in hutten van hout en stroo, of van zoden tegen aardewallen? Zoo neen, zijn dan hunne woningen ongezond?

III. *Of wonen zij zóó* digt op *of* bij elkander en in zulk een menigte bijeen, dat er te weinig versche lucht voor hen in hunne vertrekken aanwezig is?

IV. Leven zij onmatig en vuil, of is er gebrek aan water, om zich en de huizen te reinigen; *of wel* sterven zij van honger, gelijk jaarlijks zoo vele honderdtallen van men*schen in Ierland door hongersnood omkomen?*

V. Of zijn de straten in Middelburg zoo naauw bebouwd en de opene plaatsen, als: markten, pleinen, tuinen en erven, binnenhavens of kaaijen, en grachten of vaarten, zoo weinig in getal en zóó beperkt, dat zij geene genoegzame doorstrooming van versche lucht door de stad toelaten?

Is eene dezer, of zijn meerdere, of alle die nadeelige omstandigheden te zamen, de oorzaak van de zoo groote sterfte der kinderen beneden het jaar en van een zoo kortstondig leven der bevolking van Middelburg; een leven dat daarenboven nog zoo dikwijls te worstelen heeft met koortsen, met borstkwalen, met verzwakkingen en andere kwij*nende ziekten, die de physique en innerlijke levenskrachten* ondermijnen?

Naar ons inzien is in sommige der opgenoemde punten wel gedeeltelijk, doch de hoofdoorzaak van het bedoelde kwaad niet te zoeken of te vinden; zoo als wij vertrouwen dat blijken zal uit eene nadere beschouwing dier punten, *waartoe wij thans overgaan.*

ad I. Uit de resultaten van den hier achter gevoegden staat der hoogteligging van ieder deel van Middelburg boven den stand van het zeewater in hare buiten- en binnenhavens, en boven den gemiddelden stand van het de stad omringende landwater van Walcheren, blijkt dat Middelburg gedeeltelijk *ligt op een zeer hoog en gedeeltelijk op een* gemiddeld hoog terrein 1). Immers zoo men dien staat naauwkeurig nagaat, dan blijkt daaruit;

a. dat het oudste en hoogste gedeelte van de stad, liggende binnen eenen cirkelomtrek, die van de groote markt, gaat langs de Noordstraat, de Wagenaarstraat, de St. Pieterstraten en den Langendelft *tot* aan de *Markt*, eene middelbare hoogte heeft van 4,09 nederlandsche el boven den gemiddelden waterstand van het zeewater in hare binnenhavens, en van 5,11$\frac{1}{2}$ el boven dien van het landwater in de vest of zoete gracht die de stad geheel omringt;

b. dat de kaden of dijken wederzijds de binnenhavens of kaaijen, even buiten de stoepen der huizen in de rigting der gaspijpen, eene hoogte hebben van 3,62 el boven den gemiddelden stand van het zeewater en van 4,65 el boven dien van het landwater in de vest;

c. dat de straten, liggende buiten den ad *a* genoemden cirkel, tusschen de binnenhavens of kaaijen, en de zoute gracht, eene hoogte hebben van 2,68$\frac{1}{2}$ el boven den gemiddelden stand van het zeewater en van 3,71 el boven het landwater in de vest;

d. dat de straten liggende tusschen de noordzijde van den Dam en de Rotterdamsche kade ter eenre zijde, en de vest of zoete gracht der stad tusschen de Koepoort en de Veersche barrière ter andere zijde, uitmakende een later bijgebouwd gedeelte der stad, eene hoogte hebben van 2,60 el boven den gemiddelden stand van het zeewater en van 3,63 el boven dien van het omringende landwater;

e. dat de binnensingels wederzijds de zoute gracht, en die van het daaraan palende Molenwater, met de op die singels uitkomende buitenstraten, eene hoogte hebben van 2,16 el boven den gemiddelden stand van het zeewater en van 3,18$\frac{1}{2}$ el boven het landwater;

f. dat, uit vergelijk van de opgegevene hoogten van het ad *a* en *e* genoemde gedeelte der stad, het verschil der hoogtevlakten van Middelburg, nergens meer bedraagt dan 1,93 el;

g. dat er slechts zeven plaatsen (markten en straten) zijn, die even beneden het tijdelijk hoogwater in de haven of kaaijen liggen (in den staat door het teeken ÷ aangeduid) als: de Beestenmarkt, de Haringplaats, den Bleek, de Spanjaard-, Kalk-, Winter- en Zandstraat; doch dat ook deze nog vér boven den gemiddelden stand van hoog- en laagwater en nog meer boven dien van het omringende landwater verheven zijn; waaruit volgt:

1. dat ook de allerlaagst gelegen straten en hunne huizen overvloedige gelegenheid hebben, om zich van het overbodig regen-, schuur- en vuil water te ontlasten, en

2. dat de bodem van Middelburg ten minste tot 3 el diepte geen grondwater kan bevatten, hetwelk niet naar de binnenhavens, naar de zoute grachten, naar de achterburgtgrachten, die in gemeenschap met de vest staan, en naar die vest zelve zal wegzakken, volgens de bekende wet, waarnaar het water streeft om steeds in het waterpas te komen;

h. dat de gemiddelde oppervlakte van de stad, waarop hare inwoners leven en zich door elkander bewegen, hoog is:

4,78 el boven gewoon laagwater in de haven en kaaijen.
1,28 „ „ „ hoogwater „ „ „
3,03 „ „ den gemiddelden stand van het zeewater in de haven en kaaijen, en
4,06 „ „ het gemiddeld landwater in de vest. 2)

Naar onze herinnering zijn er weinige steden, of gemeenten in ons vaderland, die eenen zoo gunstigen stand boven het water, dat hen doorsnijdt of omringt, bezitten dan Middelburg, enkele plaatsen uitgezonderd, zoo als Bergen op Zoom, Nijmegen en Arnhem.

(Wordt vervolgd).

---

1) Deze staat zal later worden medegedeeld.

2) Het denkbeeld, onlangs nog in eene brochure over

eene geneeskundige plaatsbeschrijving van Middelburg opgenomen als zou „de kruin van den Westkapelschen zeedijk gerekend worden ter hoogte te zijn van de wijzerplaten van den Abdijtoren van Middelburg," is eene grove dwaling. Zij is meermalen, en ook daar, blijkbaar aangevoerd om te strekken tot een soort van bewijs dat Middelburg zoo al niet in eenen poel, dan ten minste in eene aanmerkelijke laagte of diepte ligt. Ziehier wat daarvan is.

Volgens eene nauwkeurige waterpassing van den heer L. Janse Bz, ligt de voet van den Abdijtoren boven het door hem aangenomen waterpasvlak 6,46 el, dat is boven het hoogwaterpeil. . . . . 2,99 el.

Volgens opmeting van den heer Grauss, is de onderkant van de uurwijzerborden boven dien voet hoog. 52,05 „

Zoodat die borden boven het hoogwaterpeil hoog zijn . . . . 55,04 el.

De kruin van den Westkapelschen zeedijk ligt boven het hoogwaterpeil, zoo als bekend is . . . 5,00 „

Weshalve de onderkant der uurwijzerplaten van den Abdijtoren boven de kruin des Westkapelschen zeedijks verheven is . . . . 50,04 el.

Middelen van vervoer.

STOOMBOOTDIENSTEN.

Tusschen Middelburg en Rotterdam.

Uren van vertrek in NOVEMBER—DECEMBER.

Van Middelburg				Van Rotterdam			
Donderdag	27	's morg.	11 ure.	Vrijdag	28	's morg.	8,30
Vrijdag	28	„	11,30	Zaturdag	29	„	8,30
Zondag	30	„	6	Dingsdag	2	„	8,30
Woensdag	3	„	6,30	Donderdag	4	„	10,45
Vrijdag	5	„	7	Zaterdag	6	„	11,30
Zondag	7	„	7	Dingsdag	9	„	6 ure.
Woensdag	10	„	9,30	Donderdag	11	„	7

Van Vlissingen op Rotterdam.

WINTERDIENST.

Vastgestelde uren van vertrek

Van Vlissingen	Van Rotterdam
des Maandags, Woensdags en Vrijdags, 's morgens 8 ure, na aankomst der stoomboot van Breskens.	des Dingsdags, Donderdags en Zaturdags, 's morg. 8½ ure, na aankomst van den 1sten trein uit 'sHage.

Van Middelburg op Zierikzee en Bergen op Zoom (Tholen).

Uren van vertrek in NOVEMBER.

Van Middelburg				Van Tholen			
Vrijdag	28	's morg.	11,30	Zaturdag	29	's morg.	10 ure.

Advertentien.

Bevallen van eene DOCHTER G. B. GEILL — VAN ZADELHOFF.

Krabbendijke, 22 November 1856.

Middelburg, 23 November 1856. Heden overleed op den Huize DE DOLFIJN, de WelEdelgestrenge Heer Mr. WILHEM NICOLAAS LAMBRECHTSEN VAN RITTHEM, Oud-Raadsheer in het Provinciaal Geregtshof van Zeeland, in den ouderdom van ruim 65 jaren.

De ondergeteekende brengt bij deze haren welmeenenden dank toe aan allen, die hunne belangstelling haar hebben betoond bij het overlijden van haren Echtgenoot.

M. V. DE JONGE, Douairière Jonkh.
J. C. SCHORER VAN DE SOUBURGEN.

Middelburg, den 24 November 1856.

AANKONDIGING.

Ingevolge Art. 864 van het Wetboek van Koophandel geeft de ondergeteekende, Curator in den gefailleerden Boedel van AUGUST DIERICKX, bevorens Commissionair in Granen te IJzendijke, kennis, dat hij de door den Ed. Achtb. Heer Regter-Commissaris in hetzelve Faillissement opgemaakte algemeene **Rangschikking**, met de geproduceerde Bewijzen, heeft nedergelegd ter Griffie der Arrondissements-Regtbank te Middelburg, om aldaar gedurende veertien dagen na heden ter inzage van een ieder te verblijven.

Middelburg, 27 November 1856.

P. DE MARET TAK.

OPROEPING.

De Curator in het Faillissement van COENRAAD NICOLAAS CLAASSEN, Winkelier te Middelburg, zal op Maandag den achtsten December 1856, des namiddags ten halftwee ure, in de Raadkamer der Arrondissements-Regtbank te Middelburg, ten Stadhuize aldaar, **Rekening en Verantwoording** afleggen. En worden de Schuldeischers in dat Faillissement opgeroepen die te doene Rekening en Verantwoording te komen aanhooren.

De Curator voornoemd,
J. M. BRIEVE, Procureur.

In de Nederduitsche Hervormde Gemeente te Middelburg wordt gevraagd een **Catechiseermeester** en **Krankbezoeker**, die de vereischten bezit bij het Reglement op het Godsdienstig Onderwijs gevorderd. Men verzoekt hen die naar dezen Post wenschen te dingen, zich, met vrachtvrije Brieven en overlegging hunner Getuigschriften van bekwaamheid en Christelijken wandel, vóór of op 15 December e.k., tot het doen van een vergelijkend examen aan te melden bij den Heer J. KOOLE, Secretaris der Commissie voor het Godsdienstig Onderwijs, die tot het geven van inlichtingen aangaande de bezoldiging en werkzaamheden bereid is.

VERPACHTING TOL- OF WEGGELD.

De Commissie van Beheer voor den **Straatweg** van **Vlissingen** naar **Koudekerke** zal, onder nadere goedkeuring, op Zaturdag den 6 December 1856, des voormiddags ten 11 ure, op het Raadhuis te Vlissingen, in het openbaar ter verpachting aanbieden:

HET WEGGELD, te heffen aan de beide Tolpalen op voorschreven Straatweg, gedurende het jaar 1857.

De Voorwaarden van Verpachting zullen van heden af ter lezing liggen bij den Secretaris der Commissie, den Heer P. LOEFF, te Koudekerke, bij wien ook nadere inlichting zal kunnen worden verkregen.

Vlissingen, den 17 November 1856.

Namens de Commissie,
. . . . . P. LOEFF, Secretaris.

KENNISGEVING.

De Commissie **Loon voor Werk**, gevestigd binnen Middelburg, roept bij deze op die genen welke begeeren bij hare Inrigting, hetzij in of buiten hare werkplaats, hetzij zoo veel mogelijk door het pluizen van **Touw**, werk te erlangen, zich tot dat einde aan te melden aan het Lokaal, *in persoon*, alwaar, met uitzondering van Zondag den 23 en de Donderdagen 20 en 27 November 1856, dagelijks tot inschrijving der Werklieden zal worden gevaceerd, van Woensdag den 19 tot en met Zaturdag den 29 November 1856, telkens van des middags 12 tot half 2 ure; onder verdere kennisgeving dat die genen, welke nalatig mogten zijn zich binnen den bepaalden tijd aan te melden, gevaar loopen van bij de Commissie in het geheel niet in aanmerking te kunnen worden genomen.

Middelburg, den 17 November 1856.

De Commissie voornoemd,
A. M. CRAMER, Voorzitter.
HUBERTUS REKKER, Secretaris.

Openbare Verkooping van Opgaande **Olmen** en **Essen BOOMEN**, op den Dijk van **Oud Sint-Joosland**, op Vrijdag den 28 November 1856, des voormiddags ten 10 ure.

Openbare Verkooping door den Notaris WOUTERSEN, Dingsdag den 2 December 1856, 's morgens 10 ure, op de Buitenplaats **Elzenoord**, Gemeente Vrouwepolder, van ruim twee Bunders zwaar geslagen Essen en Elzen **Kaphout**, benevens de **Tronken**; alsmede eene partij zeer gave zachte **Olmen Boomen**, voor Werkhout, eenige **Populieren** enz.

Op Zaturdag den 6 December 1856, zal binnen Middelburg worden verkocht, eene aanzienlijke partij aan die Gemeente toebehoorende

HARDE EN ZACHTE OLMEN BOOMEN,

waarvan onderscheidene zeer geschikt tot Werkhout.

Aanvangende des morgens ten 10 ure, op het Molenwater, bij den Schouwburg.

Houtverkooping op Ter Boede, Zaturdag den 27 December 1856.

Openbare Verkooping door den Notaris WOUTERSEN, Maandag den 29 December 1856, 's morgens 10 ure, op de Buitenplaats **Westhove**, bij **Domburg**, van 2 Bunders zwaar Essen en Elzen **Kaphout**, eenige **Olmen Boomen** voor Werkhout, 2000 drooge **Mutsaards** enz.

Houtveiling op het Huis ten Duine, den 6 Januarij 1857. Nader aan te kondigen.

UIT DE HAND TE KOOP

EEN KOPEREN SOEPKETEL,

inhoudende 500 Portien. Franco te bevragen ter Secretarie der Gemeente **Colijnsplaat**.

Over de polemick die dezer dagen over de **Revalenta** in het Handelsblad gevoerd is tusschen een practiserend Geneesheer en J. H. S., veroorloven wij ons nog eene kleine discussie. De Geneesheer heeft den Heer S. bekend gemaakt met den naam der *Gramineæ* of grassoort, waarvan **Du Barrys Revalenta** gemaakt wordt. Het is mogelijk dat hij gelijk heeft; wij weten er niet meer, niet minder van dan de vele Geleerden, die sedert 8 à 10 jaren te vergeefs daarnaar gezocht hebben; wij zijn natuurlijk niet ingewijd in de geheimen, die uitsluitend het eigendom zijn van den ontdekker, wat het echter ook zijn moge, waarvan de **Revalenta** gewonnen wordt, DU BARRY heeft het regt die plant of wortel al of niet te noemen; er berust geene verpligting op hem zijne ontdekking aan de Heeren Medici mede te deelen, wij zien daarin geene misleiding, zoo als de practiserende Geneesheer.

J. H. S. die, hoezeer hij het niet zegt, toch ook wel een Geneesheer zijn kan, heeft den practiserenden Geneesheer te zwaar beleedigd om het stilzwijgen te kunnen bewaren, nu deze met zoo veel curtoisie voldeed aan zijn verlangen om de plant te noemen; hij mag hem wel bedanken voor de gegevene inlichtingen en, zoo als de Geneesheer hem uitnoodigt, *beloven in het vervolg de heilzame werking der Durrah* of *Revalenta niet zonder goede gronden* te logenstraffen.

Wij herhalen nog eenige volzinnen uit het eerste stuk van den practiserenden Geneesheer, die ons beter lijken dan zijn afkeer van het Verkoophuis; zij bewijzen dat hij eerlijk is, ook in zijn vijandschap; wij dragen hem daarvoor een goed hart toe en hopen zijnen wrok, die ons onschuldig treft, nog eens in welwillendheid te zien veranderen:

„Schrijver dezes, vroeger niet alleen geen lofredenaar, maar een verklaarde tegenstander der **Revalenta**, zoo lang hare gunstige en somtijds zeer geneeskrachtige eigenschappen hem niet waren gebleken, kan echter thans gerustelijk verklaren, dat de **Revalenta** door hem bevonden is niet te zijn Erwten-, Boonen- of Linzenmeel, vermengd met Zetmeel, Arrowroot enz., alle welke middelen volkomen onwerkzaam door hem werden bevonden in die gevallen waarin hij vervolgens van de **Revalenta** eene uitstekende werking mogt zien."

„Nu ook schrijver met verrassing deze gunstige werking der **Revalenta** heeft leeren kennen bij eenige hoogst slepende, pijnlijke en zelfs bedenkelijke aandoeningen van de maag en de ingewanden, die toen binnen korten tijd eeniglijk door het gebruik der **Revalenta** genezen zijn, terwijl een gedurende jaren voortgezet gebruik van geneesmiddelen en baden volstrekt niets gebaat had, zoo dat de patienten vreeselijk vermagerd en te verzwakt waren om bijna eenig voedsel te kunnen verdragen, zoo meent hij, alleen ter liefde van de waarheid, zich niet te mogen laten terughouden van de bekendmaking dezer gunstige resultaten, om daardoor zoowel aan het Publiek als aan de Geneeskundigen eene werkelijke dienst te bewijzen."

„Ik zie niet in, waarom de Geneeskundigen willens en wetens de oogen moeten sluiten voor het goede, dat deze plantenstof sticht."

De **REVALENTA** is een voedsel, dat als ontbijt, tusschenuurtje, middagmaal of avondmaal kan gebruikt worden, en niet meer, dikwijls minder kost dan de spijzen die het vervangt; men kan dus met regt zeggen, dat de genezing door **Revalenta** niets kost.

VERKOOPHUIS.

Door ongesteldheid **vraagt men**, om *dadelijk* in betrekking te treden, in de talr[illegible] Klasse eener **Dorpsschool**, **IEMAN**[illegible], P. G., goed voorko[illegible]om volgens PRINSEN[illegible] aanvankelijk S[illegible] en Bewass[illegible] in Talen, [illegible] lett. M. [illegible]KSEN, te **Rotter**[illegible]

VOOR [illegible]

bestaat er thans [illegible] Zonen of Pupillen te kunnen plaatsen [illegible] eenen uitgebreiden **Boekhandel**, m[illegible] Boekbinderij, op zeer aannemelijke voorwaarden, [illegible] eene der welvarendste Steden van Zeeland. Adres, met franco Brieven onder de lett. K. R., bij DE GEBR. ABRAHAMS te Middelburg.

NB. Tegen primo December aanstaande een **Oppasser** benoodigd. Adres bij J. C. & W. ALTORFFER.

Terstond eene **Meid** benoodigd die met de Pot kan omgaan bij Mevrouw de Wed. VAN DIGGELEN, Houtkade.

Bij DE GEBROEDERS MILBORN te Middelburg, en verder bij alle Boekhandelaren, is de Inteekening opengesteld op een werkje:

GEDICHTEN VOOR KINDEREN,

door ANTJE BALL, Dochter van wijlen den Onderwijzer L. BALL te **Zoutelande**, met een Steendrukplaatje. — Prijs **50 Cent.**

De Schrijfster hoopt op eene ruime deelneming van ieder die met haren ongelukkigen en deerniswaardigen toestand, als Vaderlooze en Blinde, diep bewogen zijn, en geeft de verzekering daarvoor een lief Kinderwerkje, van minstens 80 Pagina's druk, aan te bieden.

NB. NB. NB. Bij bovengenoemden is met primo Januarij 1857, nog gelegenheid tot het lezen van het **Handelsblad en de N. Rotterd. Courant.**

Ten gevolge der wijzigingen in de vroeger aangekondigde **Winterdienst der Spoortreinen**, zijn vervallen de aanwijzingen (1) en (8) op de uitgegeven **Afvaartlijst** der Stoombootdienst tusschen Middelburg en Rotterdam.

GROOTE OPRUIMING

VAN GEMAAKTE

HEEREN WINTER-KLEEDINGSTUKKEN.

KORTENBURGT, TEGENOVER DE HEERENBEURS, A 37.

De ondergeteekende heeft bij deze de eer te berigten, dat de SLUITING van het MAGAZIJN **onherroepelijk** en **stellig** is bepaald op DONDERDAGAVOND DEN VIERDEN DECEMBER.

Wordende de nog voorhanden GOEDEREN inmiddels tot *uiterst lage aanmerkelijk verminderde prijzen* **FINAAL OPGERUIMD.**

J. CAHEN.

TER DRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.